

Olsztyn, 12 listopada 2019 r.

PS-VI.431.2.28.2019.KS

Pani
Edyta Truszczyńska
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Olecku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.964.2019 z dnia 10 października 2019 r. /akta kontroli str. 1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie - delegatura Urzędu w Ełku, w składzie:

1. Katarzyna Henryka Stefanowska - główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Agnieszka Brzozowska - główny specjalista,

przeprowadził kontrolę doraźną w trybie uproszczonym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olecku, ul. Kolejowa 31, 19-400 Olecko. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 14 października 2019 r. i zakończono w dniu 15 października 2019 r. Przedmiot kontroli stanowiły formy pomocy, przewidziane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, udzielane rodzinie tragicznie zmarłego dziecka, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.) – zwanej dalej ustawą.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. MOPS/ Ośrodek/ kontrolowana jednostka - co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku, ul. Kolejowa 31,
2. Kierownik/ Kierownik MOPS/ Kierownik Ośrodka - co oznacza: Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku, panią Edytę Truszczyńską,
3. Gmina - co oznacza: Gminę Olecko,
4. PCPR - co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku;
5. ustawa o pomocy społecznej - co oznacza: ustawę z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. 2019, poz. 1507 ze zm.)
6. pracownik socjalny - co oznacza: pracownika socjalnego, zatrudnionego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olecku, pracującego z matką tragicznie zmarłego dziecka,
7. asystent rodziny/ asystent - co oznacza: asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli prowadzonej przez Ośrodek. Kontrolę przeprowadzono w obecności pani Edyty Truszczyńskiej - Kierownik MOPS w Olecku. Ustaleń dokonano w oparciu o analizę dokumentacji prowadzonej

w kontrolowanej jednostce w okresie od września 2018 r. do czerwca 2019 r., oświadczenia, a także informacje i wyjaśnienia przekazane przez ww. oraz pracownika socjalnego.

Działalność Ośrodka w zakresie objętym kontrolą ocenia się **negatywnie**.

U S T A L E N I A K O N T R O L I

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej jednostki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku jest jednostką organizacyjną Gminy Olecko.

Obowiązek realizacji zadań Gminy, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej uregulowany został w *Statucie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku* na mocy Uchwały Nr ORN.0007.39.2013 Rady Miejskiej w Olecku z dnia 30 sierpnia 2013 r., do którego wprowadzono zmiany: Uchwałą Nr ORN.0007.36.2016 z dnia 25 maja 2016 r., Uchwałą Nr ORN.0007.21.2017 z dnia 24 marca 2017 r., Uchwałą Nr ORN.0007.47.2018 z dnia 22 czerwca 2018 r., Uchwałą Nr ORN.0007.40.2019 z dnia 26 kwietnia 2019 r. /**akta kontroli str. 2-9**/.

Zasady działania Ośrodka, strukturę organizacyjną oraz zakres zadań poszczególnych komórek organizacyjnych określa *Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku*, przyjęty Zarządzeniem nr 2/15 z dnia 29 czerwca 2015 r., do którego wprowadzono zmiany: Zarządzeniem nr 9/16 z dnia 4 lipca 2016 r., Zarządzeniem nr 6/2019 z dnia 1 kwietnia 2019 r., Zarządzeniem nr 11/2019 z dnia 1 lipca 2019 r. /**akta kontroli str. 10-27**/.

W powyższym dokumencie w § 5 pkt 7 wyodrębniono stanowisko asystenta rodziny, natomiast w § 14 b wskazano zakres realizowanych przez niego zadań.

2. Ustalenia dotyczące rodziny tragicznie zmarłego dziecka

[Redacted text block containing multiple lines of blacked-out information]

3. Formy pomocy udzielanej rodzinie dziecka

Stosownie do art. 176 pkt 3 a ustawy, Ośrodek, jako podmiot, któremu Gmina zleciła realizację swoich ustawowych zadań, winien zapewnić rodzinie przeżywającej trudności wsparcie i pomoc asystenta rodziny oraz dostęp do specjalistycznego poradnictwa.

Ustalono, iż MOPS, na dzień kontroli, zatrudniał 1 asystenta rodziny, w wymiarze pełnego etatu. Ośrodek zapewniał rodzinom z terenu Gminy, przeżywającym problemy opiekuńczo-wychowawcze, dostęp do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego oraz bezpłatną pomoc prawną, w ramach projektu pt. „Przestrzeń rodziny”, realizowanego w partnerstwie z Fundacją Human Lex Instytut z Ełku. Ustalono również, iż rodziny wymagające wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego, a także pomocy w pozostałych formach, określonych w art. 10 ust. 3 ustawy, tj.: terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych oraz spotkań dla rodzin, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, kierowane były do innych podmiotów świadczących pomoc rodzinom, zlokalizowanych na terenie Olecka m.in.: Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przeprowadzonym, PCPR, Poradni Terapii Uzależnień, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Olecku /akta kontroli str. 29/. Nadmienić należy, iż na terenie Gminy nie funkcjonują rodziny wspierające, ponieważ, jak wyjaśniła Kierownik kontrolowanej jednostki, brak jest potrzeb wsparcia w ww. formie /akta kontroli str. 29/.

Na podstawie informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka ustalono, że z uwagi na pojawienie się trudności opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie, o której mowa powyżej, pracownicy socjalni, zatrudnieni w MOPS, w myśl art. 176 pkt 7 ustawy, podczas wizyt w środowisku (), prowadzili monitoring sytuacji przebywających w niej dzieci, co znajdowało odzwierciedlenie w sporządzanych przez nich notatkach /akta kontroli str. 30-43/.

Przepisy art. 11 ust. 1 i 2 wyżej przytoczonej ustawy stanowią, iż w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w niej wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz dokonuje analizy sytuacji rodziny.

Ustalono, że pomimo, iż Ośrodek posiadał informacje (), (), () /akta kontroli str. 44-51/) nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego, o którym mowa powyżej. Nadmienić należy również, że PCPR dwukrotnie (), () zwracał się z pisemną prośbą do Ośrodka o objęcie rodziców () wsparciem, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /akta kontroli str. 52-54/.

Z pisemnych wyjaśnień Kierownika MOPS wynika, że „ () pracownik socjalny nie stwierdził, że zachodzi konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, w związku z tym nie przeprowadzono wywiadu rodzinnego na tę okoliczność”. Ponadto Kierownik wskazała, iż analiza sytuacji rodziny dokonywana była na bieżąco w ramach prowadzonej pracy socjalnej w rodzinie oraz podczas okresowych ocen sytuacji dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku, w których uczestniczył pracownik socjalny /akta kontroli str. 54-56/.

Wskazać należy, że stosownie do wyżej przytoczonego przepisu, pozyskanie przez Ośrodek informacji o rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze, **obliguje pracownika socjalnego** do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, na podstawie którego winien on dokonać analizy sytuacji rodziny zmierzającej do ustalenia, czy rodzina faktycznie przeżywa problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz czy wymaga wsparcia asystenta rodziny, bądź innej formy pomocy, określonej w ustawie. Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, iż w przypadku rodziny, o której mowa powyżej, nie dokonano analizy jej sytuacji zgodnie z wymogami określonymi w ustawie, co mogło skutkować nierzetelnym zweryfikowaniem faktycznie występujących w niej problemów oraz udzieleniem pomocy nieadekwatnej do potrzeb rodziny. Przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości jest niewłaściwa interpretacja przepisów prawa w tym zakresie oraz niedostateczny nadzór Kierownika nad wykonywaniem przez pracowników zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z informacji przekazanych przez Kierownika kontrolowanej jednostki wynika, iż pracownik socjalny [REDAKTURA]

[REDAKTURA] proponował matce wsparcie w formie asystenta rodziny, na co nie wyrażała ona zgody **/akta kontroli str. 58/**. Kontrolujący zwrócili się z pisemnym zapytaniem do Kierownika, dlaczego przy tak dużym oporze rodziny [REDAKTURA] przed objęciem jej wsparciem asystenta Ośrodek nie wystąpił do sądu z wnioskiem o nakaz pracy z asystentem, dokonanie czego umożliwia art. 109 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Kierownik Ośrodka podała, iż matka „*chciała, żeby do tematu współpracy z asystentem rodziny wrócić, kiedy zacznie się okres wakacji. (...) Stanowiło to również przyczynę, że tutaj Ośrodek nie wystąpił do Sądu o nakaz pracy rodziny z asystentem rodziny*” **/akta kontroli str. 57-58/**.

Ustalono, że powyższe nie znajduje potwierdzenia w notatkach służbowych pracownika socjalnego, odzwierciedlających podejmowane działania w ramach pracy socjalnej **/akta kontroli str. 31-43/**, co budzi wątpliwość, czy rodzinie faktycznie proponowano pomoc asystenta i czy rzeczywiście nie wyrażała ona zgody na tę formę wsparcia.

W ocenie zespołu inspektorów, fakt [REDAKTURA] a także negatywne opinie Ośrodka, dotyczące funkcjonowania rodziny oraz [REDAKTURA] **/akta kontroli str. 59-60/**, stanowiły potwierdzenie [REDAKTURA], [REDAKTURA]. Wsparcie asystenta rodziny, przy ścisłej współpracy z pracownikiem socjalnym, mogłoby w dużej mierze wpłynąć na pokonanie przeżywanych przez rodzinę problemów oraz wzmocnić jej kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.

Mając na uwadze powyższe wszczęcie procedury mającej na celu przydzielenie asystenta, o której mowa w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy, w przypadku ww. rodziny, było jak najbardziej zasadne. W przypadku, gdy rodzina nie wyrażała zgody na objęcie jej wsparciem asystenta należało skierować do sądu wnioski o zobowiązanie rodziny do pracy z asystentem.

Na podstawie analizy udostępnionych dokumentów ustalono [REDAKTURA] [REDAKTURA]. Z informacji przekazanych przez Kierownika kontrolowanej jednostki oraz pracownika socjalnego **/akta kontroli str. 61-63/** wynika, że [REDAKTURA].

wskazywano także możliwości uzyskania pomocy [REDACTED]

Ponadto ustalono, iż [REDACTED]

4. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Kierownika, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Każdorazowo po powzięciu przez Ośrodek informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przeprowadzać w tej rodzinie wywiad środowiskowy oraz dokonywać analizy jej sytuacji, zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy.
2. Rodzinom przeżywającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych udzielać pomocy adekwatnej do potrzeb, zweryfikowanych m.in. w trakcie dokonywania analizy sytuacji, o której mowa w art. 11 ust. 2 ustawy.
3. W przypadku stwierdzenia potrzeby objęcia rodziny wsparciem asystenta rodziny, każdorazowo udzielać takiego wsparcia.
4. Wzmocnić nadzór wewnętrzny Kierownika nad realizacją przez pracowników zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019 poz. 1111 ze zm.).

GLÓWNY SPECJALISTA
Agnieszka Brzozowska

GLÓWNY SPECJALISTA
Katarzyna Stefanowska

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonna-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

1

2